

Årsberetning 2023

Innledning

Moskenes kommune er, og har lenge vært, i en krevende økonomisk situasjon. Bak oss har vi mange år med merforbruk. Ifølge tall fra KOSTRA 2023, publisert av avisen Kommunal rapport, er Moskenes den økonomisk verst stilte kommunen i landet. Vi har vært på ROBEK siden 2012 og har nå et merforbruk til inndecking på 121 millioner. Merforbruket økte med 31 millioner i 2023 og tilsvarer nå 85 % av driftsinntektene. Vi jobber for å få balanse i budsjettet i 2025, men det er langt fram til merforbrukene er dekket inn. I løpet av 2023 fikk Moskenes kommune negativ egenkapital.

Økonomiske utvikling, stilling, handleevne over tid, og vesentlige budsjettavvik

Driftsregnskapet - hovedtall

Samlede inntekter i driftsregnskapet (etter bevilgningsoversikt § 5-4) ble på 103,5 millioner i 2023. Det er en nedgang på om lag en million fra 2022, men det ble 7,4 millioner høyere enn i regulert budsjett. Skatteinntektene ble snaut 5,5 millioner høyere, og rammetilskuddet ble 1,2 millioner høyere enn budsjettet.

Det ble budsjettet med 121,7 millioner til rammeområdene, mens det ble brukt 120,6 millioner.

Netto finansutgifter ble på 13,4 millioner mot budsjetterte 14,9 millioner. Avviket skyldes 0,4 mer i renteinntekter, 0,2 høyere utbytter og at det ble betalt 0,988 millioner mindre i avdrag enn budsjettet. Bokførte avdrag på 5,062 millioner er i samsvar med reglene for minimumsavdrag etter kommuneloven og er 0,7 høyere enn faktisk betalte avdrag.

Netto driftsresultat ble negativt med 30,4 millioner. Det er 9,7 millioner bedre enn budsjettet, men er 14,7 millioner svakere enn i 2022.

Samlet ble det et merforbruk fremført til inndecking senere år på 31,3 millioner. Det er bedre enn budsjetterte 39,3 millioner, men større enn 19,4 i 2022. Budsjettet ble vedtatt med et merforbruk og er ikke i balanse slik kommunelovens § 14-10 krever. Kommunen er innmeldt i ROBEK etter reglene i kommunelovens § 28-1, a,b,c og d.

Driftsregnskapet - hovedområdene

Pleie og omsorgsetaten hadde et merforbruk på 2,1 millioner. Det største merforbruket var på helsesenter med 5,4 millioner, hvor det var budsjettet med inntekter på kjøp av tjenester fra andre på 5 millioner, mens det ble brukt 0,5 millioner. Psykiatri og PU hadde et mindreforbruk på 3,3 millioner.

Sosiale tjenester fikk et merforbruk på 0,5 millioner. Hovedårsaken var 0,7 millioner høyere utgifter til sosialhjelp enn budsjettet.

Administrativ styring og støtte fikk et merforbruk på 5,1 millioner. Av dette var 6,3 millioner knyttet til pensjon KLP.

Oppvekst og kultur hadde et mindreforbruk på 3,8 millioner. Av dette var 2,8 på grunnskole, 0,2 på kultur og musikkskolen, 0,3 på barnevern og 0,2 millioner på voksenopplæring.

Teknisk etat fikk et merforbruk på 3,6 millioner fordelt med 0,7 på brann, 0,4 på kommunale bygg, 1,7 på kommunale veier og 0,7 millioner på tekniske sjef. Merforbruket på kommunale veier skyltes at det var budsjettert med inntekter på brukerbetalinger som ikke har kommet, mens det på brann skyltes manglende refusjon på budsjettert inntekt fra andre kommuner og større utgifter til kjøp fra interkommunalt samarbeid.

Politisk styring og kontrollorganer hadde et mindreforbruk på 0,4 millioner, hvor 0,3 var lavere godtgjørelse til folkevalgte enn budsjettert.

Fellesområdet skatt, ramme og finans fikk et mindreforbruk på 12,4 millioner. Hovedårsaken er at årets premieavvik ble på 10,6 og bruk av premiefondet ble på 1 million. Ingen av disse postene var budsjettert og må ses i sammen med merforbruket på 6,3 millioner som ble bokført under administrativ styring og støtte. Samlet ble mindreforbruket på disse pensjonspostene snaut 7 millioner inkl. arbeidsgiveravgift.

Investeringsregnskapet

Investeringsutgiftene (etter bevilgningsoversikt § 5-5) ble på 2,7 millioner, mot budsjetterte 6,7 millioner. Av dette var 2,3 millioner i varige driftsmidler og 338.000 i egenkapitaltilskudd til pensjonsordningen i KLP. De største investeringspostene var 1,2 millioner i ny brannbil, og 0,6 millioner i IKT utstyr. Avvik i forhold til budsjett skyldes at midler avsatt til kommunale bygg, veier og havn ikke ble brukt av kapasitetsmessige årsaker.

Det er ikke merforbruk i investeringsregnskapet. Investeringene ble i hovedsak finansiert med kompensasjon for merverdiavgift, lån, og bruk av bundne og ubundne investeringsfond.

Det var ikke budsjettert med eller tatt opp lån til videreutlån fra Husbanken, men budsjettert med videreutlån av tidligere ikke brukte lånemidler. Det ble ikke lånt ut noe i 2023, mens utlånet var på 1,7 millioner i 2022. Investeringsregnskapet ble saldert ved at bruk av lån til videreutlån og til investeringer ble strøket.

Balansen

Kommunen har bokførte verdier på 425 millioner ved utgangen av 2023, en økning fra 417 millioner i 2022. Av dette er 170 varige driftsmidler, 195 pensjonsmidler og 42,8 millioner omløpsmidler. Omløpsmidlene økte fra 37,9 millioner i 2022. Økningen i omløpsmidler skyldes i hovedsak økningen i premieavviket fra 13,3 til 21,8 millioner. Økt premieavvik i 2023 vil gi en økning i driftsutgiftene på 1,2 millioner årlig de neste 7 årene.

Kommunens langsiktige gjeld var ved utgangen av året på 318 millioner, ned med 0,8 millioner fra 2022. Av dette er gjeld til investeringer på 128,9 millioner, ned fra 134,3 i 2022, og pensjonsforpliktelse 189 millioner, en økning fra 184,5 millioner i 2022.

Som følge av at pensjonsmidlene ble på 195,4 millioner har kommunen ikke netto pensjonsforpliktelse, men netto pensjonsmidler på 6,3 millioner.

Kortsiktig gjeld økte fra 89,1 millioner i 2022 til 126,2 millioner i 2023. Likviditetslånet økte fra 65 millioner til 96,4 millioner, av en vedtatt ramme på 135 millioner. Fratrullet bankinnskudd og kontanter er likviditeten negativ med snaut 90 millioner, tilsvarende 63 % av kommunens årlige inntekter.

Kommunens negative økonomiske utvikling og økonomiske situasjon kommer i regnskapet tydelig frem ved at egenkapitalen i løpet av 2023 ble negativ med 19 millioner. Viktigste årsak er det samlede merforbruket på 121,2 millioner kroner, tilsvarende 85 % av brutto driftsinntekter.

Økonomiske nøkkeltall

Følgende handlingsregler for Moskenes kommune ble vedtatt i økonomiplanperioden 2023 - 2026:

- Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter settes til 2,5%
- Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter skal maksimalt være 80%
- Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter skal være minimum 8%

Netto driftsresultat ble i 2023 på minus 21,5 %, et avvik på 24 prosentpoeng.

Deet er ikke midler på disposisjonsfond, og netto lånegjeld ble på 82,5 % eller 71,7 % dersom ubrukte lånemidler trekkes fra.

Vesentlige avvik budsjettpremisser

Kommunestyret vedtok å legge følgende til grunn for sitt vedtak for budsjett og økonomi/forpliktende plan 2023 - 2026:

1. Kommunestyret ber om at det arbeides med å sondere kommunesammenslåing.
2. Arbeidet overfor statlige myndigheter med sikte på å få rettet opp den urimelige belastningen Moskenes kommune har innenfor området ressurskrevende tjenester, herunder krav om kompensasjon for statlig underfinansiering gjennom flere år skal fortsette.
3. Kommunestyret ber om at arbeidet med å utvikle et tettere samarbeid med andre kommuner innenfor relevante sektorer fortsetter.

Det har vært arbeidet med alle tre punktene i 2023, men arbeidet har så langt ikke bedret den økonomiske situasjonen. Regjeringen har varslet gjennomgang av rammetilskuddssystemet våren 2024, med virkning fra 2025. Utvalget som i 2022 la frem forslag til endringer i dette foreslo også endringer i finansieringsordningen for ressurskrevende tjenester.

Det er i 2023 jobbet med tettere samarbeid med nabokommunene blant annet på økonomiområdet.

Tiltak iverksatt for å få kontroll med økonomien

Juni 2023 startet kommunen opp prosjektet Et bærekraftig Moskenes.

Prosjektet skal, med bistand av Statsforvalteren i Nordland, blant annet bidra til at Moskenes kommune leverer tjenester til kommunens innbyggere innenfor rammen av god forvaltningsskikk. Kommunen skal ha en organisasjonspraksis, målt gjennom ett anerkjent og utbredt verktøy over gjennomsnittet av norske kommuner. Kommuneøkonomien skal være under kontroll og det skal være gjennomført endringer og driftstilpasninger slik at kommunen til enhver tid har en sunn og bærekraftig økonomi.

Prosjektet er bemannet med innleid eksterne konsulenter fra WSP Norge AS.

I tillegg til oppfølging av kommunes ledere og politikere så er det etablert en egen plan der flere av tiltakene er iverksatt. Den største omstillingen er innenfor området Helse og omsorg.

Nedenfor viser tiltakene i handlingsplanen som er vedtatt av kommunestyret 12.12.2023.

Tiltakene er beskrevet mere utfyllende i planen som [finnes her](#).

Tiltaksplan Robek
Moskenes kommune

	2024	2025	2026	2027
	mnok	mnok	mnok	mnok
SAMLET SUM TILTAKSPLAN	33,9	44	45,85	46,05

1. Pleie og omsorgsetat	2024	2025	2026	2027
1.1 Redusere bemanning pleie og omsorg	12	14	14	14
1.2 Ingen bruk av vikarbyrå /andre utgifter	10	10	10	10
1.3 Ressurkrevende tjenester	0	7	7	7
SUM Pleie og omsorgsetat	22	29	29	29

3. Adm styring og støtte	2024	2025	2026	2027
3.1 Redusere adm ledelse og støtte	3	3	3	3
SUM adm styring og støtte	3	3	3	3

4. Oppvekst og kultur	2024	2025	2026	2027
4. Ansettelsestopp	3,9	3,9	3,9	3,9
SUM	3,9	3,9	3,9	3,9

5. Teknisk etat	2024	2025	2026	2027
5.1 Parkeringsavgift	3	3,1	3,2	3,4
5.2 Havneavgifter	0	1	1	1
5.4 Redusert innkjøp ekstern tjenesteprod	1	1	1	1
SUM	4	5,1	5,2	5,4

7. Skatt, ramme finans	2024	2025	2026	2027
7.1 Retaksere eiendom	0	0	1,75	1,75
SUM	0	0	1,75	1,75

Lederutvikling

Som en del av prosjektet er det iverksatt lederutvikling som skal bidra til bedre virksomhetsstyring av kommunen.

På system nivå

Moskenes kommune har med virkning fra 1.1.2024 skiftet til regnskapssystemet Visma og virksomhetsstyringsystemet Framsikt.

Gjennomførte tiltak i planen

Moskenes har hatt en bemanningsfaktor på 1,25 som er nesten dobbelt så høyt som gjennomsnittlig bemanning for sykehjem og hjemmetjeneste. For å redusere bemanningene i pleie- og omsorg ble det satte i verk ny turnus fra 07.01.2024.

Drift basert på bruk av vikarbyrå er avviklet.

Redusert fra 1,75 til 1 saksbehandler/politisk sekreter- effektivisering i administrasjonen Økonomisjef er ikke erstattet. Videre er prosjektkoordinator feil belastet dette området i 2023 og fremstår derfor som en reduksjon.

Lønnsbudsjett i skole er tatt ned med 3,9 mill fra 2023 til 2024. dette skyldes reduksjon i antall elever, og at en da ikke har lyst ut stillinger ved naturlig avgang. Vakanse oppvekstsjef er løst i samarbeid med Vestvågøy kommune. Dette fører til en reduksjon på 70% stilling

Demografi

Folketallet i Moskenes gikk ned med 25 personer i 2023. Det ble født 9 barn, mens det døde 13 personer. Netto innvandring og flytting ble negativ med 21 personer. Fødselstallet var det høyeste på ti år, mens folketallsnedgangen på 25 personer var blant de største de siste 10 årene, og hvor den gjennomsnittlige nedgangen har vært 14 personer.

Etisk standard

Kommunestyret vedtok 14.06.2022 etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte. Etiske retningslinjer for de tilsatte er også innarbeidet i personal- og permisjonsreglementet. Kommunen tok i 2023 i bruk systemet Compilo som avvikssystem.

Likestilling og HMS

Moskenes kommune har som målsetting a bidra til likestilling mellom kjønnene innenfor de yrkesgruppene kommunen sysselsetter. Likestilling skal vurderes ved alle kunngjøringer og tilsetninger i kommunen.

Kommunens ledere skal aktivt fremme likestilling mellom kjønnene innenfor sin enhet. Per i dag er kvinneandelen størst innenfor helse- og omsorgssektoren og skole- og barnehage. Det er en ønskelig utvikling i årene fremover at man finner en mer balansert kjønnsfordeling.

Ved utgangen av 2023 var det 46 menn (23,7 %) og 148 (76,3 %) kvinner tilsatt i Moskenes kommune. I ledende stillinger var det 1 mann og 6 kvinner.

Likestillings- og diskrimineringslaven pålegger kommunene a utferdige en likestillingsredegjørelse annethvert år og Moskenes legger opp til å få laget en slik oversikt til neste års årsberetning.

Slik det er nå sliter kommunen med å få tak i ansatte med den riktige kompetansen og de rette kvalifikasjonene, så dette behovet ansees større enn at det ønskes flere av riktig kjønn på de ulike områdene. Det er ikke iverksatt spesielle tiltak for å fremme formålet i Likestillings- og diskrimineringslagen.

I tillegg til løpende dialog med Hovedverneombud er HMS tema i andre relevante fora. Oppfølging skjer også i tett dialog med Vest-Lofoten HMS.

Aktivitetsplikt

Moskenes kommune jobber for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjoner ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Miljø

Kommunen er sammen med de øvrige kommuner i Lofoten aktiv deltaker i prosjektet «De Grønne Øyene» i regi av Lofotrådet. Miljø og klima er her i fokus. Der det er operativt og økonomisk realiserbart prioriteres miljø og klima når endringer planlegges og iverksettes. Kommunen har tatt i bruk datasystem som gjør det mulig å rapportere på klimautslipp, klimatiltak og lage klimabudsjett.

15.04.2024

Siri Halvorsen

Kommunedirektør